

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ІДГУ

Я. В. КІЧУК

серпень 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Розглянуто та затверджено на засіданні
вченої ради ІДГУ від 01.08. 2023 р., протокол № 1

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію виховної роботи (далі – Положення) регламентує та визначає систему планування, організації, обліку і контролю виховної роботи в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті (далі – Університет).

1.2. Виховна робота в Університеті спрямована на формування високоморальної особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу, зберігає і продовжує українські культурно-історичні традиції, шанобливо ставиться до рідних святинь, української мови, історії, а також до культури народів інших національностей, які проживають в Україні, виявляє культуру міжетнічних і міжособистісних стосунків.

1.3. Виховна діяльність в Університеті утверджує особистісно орієнтовані методики виховання, є наскрізною, входить до планів роботи всіх підрозділів вищого навчального закладу (факультетів).

1.4. Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX, Статуту університету.

1.5. Головна мета національного виховання – набуття молоддю соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді незалежно від національної приналежності рис громадянина Української держави, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури; адаптація особистості в сучасному світі.

Виховання в Університеті є важливою складовою виховання особистості протягом життя. Особливості розвитку держави, а також розвитку її зовнішньої та внутрішньої політики висувають нові вимоги до основних напрямків та мети виховання.

Одним із пріоритетних напрямків виховання стає національно-патріотичне виховання молоді. Актуальність національно-патріотичного виховання громадян зумовлюється необхідністю консолідації та розвитку суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною і вимагають постійного вдосконалення національно-патріотичного виховання.

На сучасному етапі розвитку України виникає нагальна необхідність здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність всіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Ключовими напрямками виховання в Університеті мають стати демократизація і гуманізація у становленні національної самосвідомості, виховання взаємоповаги між націями і народами, прилучення до загальнолюдських цінностей.

Головним завданням є виховання людини мислячої та діяльної у контексті української та світової історії, усвідомлення себе громадянином України, відповідальним за її розвиток.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Мета виховання – розвиток, актуалізація духовності особистості, її соціальної, професійної, комунікативної та інших компетентностей на основі самотворчості (самопізнання, самовизначення, самовиховання, самовдосконалення, самоактуалізації) особистості. У результаті цілеспрямованого виховного впливу на майбутнього фахівця, у останнього

формується низка особистісних переконань, згідно яких у подальшому і здійснюватиметься його діяльність.

Досягнення мети виховання відбувається через реалізацію наступних **завдань:**

- розвиток, актуалізація духовності особистості як сутності, смислу людського буття;

- створення умов для самотворчості, самореалізації, самоактуалізації особистості, розвитку її духовності, індивідуальних здібностей та талантів, соціальної, професійної, комунікативної та інших компетентностей;

- формування потреби внутрішньої і зовнішньої свободи особистості як визначальної умови її самотворчості, духовного розвитку та самореалізації особистості загалом;

- розвиток критичності особистості як здатності критично ставитися до авторитетів, ідей, поглядів; уміння порівнювати, аналізувати, оцінювати відповідні ідеї, погляди і на основі цього виробляти власну точку зору, власну позицію;

- здатність на основі свободи, самотворчості, критичності, комунікативної компетентності формувати, відстоювати і реалізовувати власні ідеї, цінності; розвиток високої самооцінки, почуття власної гідності, подолання почуття страху у відстоюванні ідей, цінностей;

- розвиток психологічної культури особистості як важливої умови самореалізації особистості, формування соціальної, професійної, комунікативної та інших компетентностей, розвиток духовності особистості;

- виховання вольових аспектів особистості як визначального фактору актуалізації та об'єктивації духовності, процесу набуття реалізації відповідних компетентностей, самореалізації особистості загалом;

- формування світоглядної позиції особистості, виховання потреби в пізнанні та необхідності пошуку і визначення смислових, ціннісних аспектів людського буття;

- розвиток моральної культури особистості, внутрішньої потреби усвідомлення та актуалізації моральних ідей добра, істини, справедливості, честі, гідності, поваги, відповідальності тощо;
- розвиток високої художньо-естетичної культури особистості;
- формування національної свідомості, любові до свого народу, рідної землі, готовності її захищати;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки-матері, культури й історії рідного народу;
- формування високої мовленнєвої культури;
- формування екологічної культури і гармонії відносин людини з природою;
- забезпечення фізичного розвитку молодого покоління, охорона і зміцнення його здоров'я;
- розвиток соціальної компетентності, яка спрямована на самореалізацію людини в різних соціальних групах та відповідних соціальних умовах (ринкові відносини, конфліктні ситуації тощо);
- розвиток професійної компетентності, процес якої розгортається від виховання потреби та вміння оволодіти знаннями і реалізації себе у відповідній сфері професійної діяльності;
- розвиток комунікативної компетентності як формування умінь комунікації у міжособистісних відносинах та відповідних соціальних групах як важливого чинника самореалізації.

Виховна робота в університеті базується на засадах студентоцентризму, що передбачає :

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги та партнерства між учасниками освітнього процесу.

Крім того, базовими **принципами виховання** в Університеті є ті, що ґрунтуються на методологічних засадах розвитку громадянського суспільства, зокрема:

- принцип гуманізму;
- принцип демократичності;
- принцип зорієнтованості на позитивні соціальні дії;
- принцип наступності і безперервності;
- принцип міждисциплінарності;
- принципи культуро- та природовідповідності;
- принцип єдності освіти і виховання;
- принципи полі- та інтеркультурності;
- принцип плюралізму;
- принцип добровільності;
- принцип самоактивності.

Виховна робота здійснюється через навчальний процес, позанавчальну діяльність та студентське самоврядування. Центральною її ланкою є активна участь здобувачів у творчих, художньо-мистецьких, наукових, громадських професійно спрямованих, спортивно-туристичних та інших об'єднаннях, які працюють на засадах ініціативи та самодіяльності.

Особливе значення у процесі виховання має організація дозвілля здобувачів вищої освіти, адже взаємодія колективу у позанавчальний час виконує ряд виховних функцій, серед яких об'єднувча, пізнавальна, комунікативна тощо.

Результатом виховної роботи має бути людина, здатна до особистісної, професійної, соціальної і творчої самореалізації, яка будує своє життя на основі загальнолюдських і національних цінностей, відповідальності за свої дії, активної громадянської позиції, толерантності та глибокого розуміння особистої відповідальності за долю України.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ФУНКЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Реалізація виховної роботи в Університеті відповідно до Концепції національного виховання студентської молоді здійснюється у наступних пріоритетних напрямках виховання:

3.1. Національно-патріотичне виховання:

- формування патріотизму як громадянського почуття і як фундаментальної риси особистості;
- формування в студентській молоді готовності до захисту Вітчизни;
- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;
- використання виховного потенціалу дисциплін гуманітарного циклу (історія України, українська мова і література, культурологія, політологія) та дисциплін професійної підготовки;
- зустрічі з учасниками бойових дій, діячами сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, які виявляють активну громадянську позицію;
- активізація волонтерської роботи та всебічна підтримка проєктів, спрямованих на залучення молоді до благодійних, соціальних, інтелектуальних та творчих акцій;
- ознайомлення студентів з експозиціями музею історії університету;
- вивчення традицій українського козацтва, відзначення Дня козацтва;
- участь у фольклорно-етнографічних фестивалях, присвячених культурним традиціям Придунав'я;
- проведення заходів до Дня рідної мови (поетичні конкурси, зустрічі з письменниками і поетами, вікторини, виставки сучасної української літератури тощо);
- участь студентів у заходах до Дня міста, міських мітингах, покладання квітів до пам'ятника Т. Шевченку.

3.2. Професійне виховання:

- формування у здобувачів вищої освіти навичок систематично працювати над самовдосконаленням;

- психологічна готовність працювати в ринкових умовах та відповідати за результати своєї роботи;
- прищеплення поваги до майбутньої професії;
- формування ґрунтовних та різнобічних фахових знань і вмінь та готовність приймати нестандартні рішення;
- відкритість для нових досягнень науки, техніки і практики;
- оволодіння знаннями та навичками роботи з людьми;
- ознайомлення першокурсників із традиціями університету, трудовими здобутками найкращих викладачів та випускників;
- проведення «Днів кар'єри», «Ярмарку вакансій»;
- організація зустрічей студентської молоді із діловими людьми, підприємцями, керівниками підприємств, випускниками університету, які досягли успіхів у роботі та кар'єрі;
- організація в університеті Днів відкритих дверей, залучення до їх проведення найкращих студентів;
- проведення Днів факультетів.

3.3. Правове виховання:

- виховання правової культури студентської молоді та поваги до прав і свобод людини та громадянина;
- створення в університеті атмосфери вимогливості щодо сумлінного виконання студентами та співробітниками своїх функціональних обов'язків, дотримання положень і правил внутрішнього розпорядку університету, наказів ректора, розпоряджень деканів;
- формування правових знань та навичок на лекційних курсах, зокрема, з правових дисциплін;
- організація зустрічей студентів і співробітників університету з працівниками правоохоронних органів;
- організація і проведення молодіжних акцій, тематичних виставок, бесід до Дня прав людини.

3.4. Трудове виховання:

- розвиток ділових якостей особистості, організованості, дисциплінованості;
- підготовка до життя в умовах ринкової економіки до підприємництва та конкуренції;
- усвідомлення цінності праці та її провідного значення в утвердженні індивіда в суспільстві і розвитку суспільних відносин;
- формування творчо активної, працелюбної особистості, яка володіє професійною майстерністю, розвиненими діловими компетенціями, почуттям відповідальності;
- проведення трудових акцій із озеленення, прибирання території («Посади дерево», «Моя альма-матер – мій дім» тощо).

3.5. Морально-етичне:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків;
- формування особистісного світогляду як проекції узагальненого світосприймання;
- проведення бесід, лекцій за антиалкогольною та антинаркотичною тематикою;
- залучення студентів до участі в акціях гуманістичного спрямування.

3.6. Художньо-естетичне виховання:

- формування естетичної культури студентів у процесі навчання;
- участь студентів у художній самодіяльності, гуртках і студіях;
- вироблення естетичних смаків і культури поведінки у студентській молоді;
- оволодіння духовними і культурними надбаннями людства, українського народу;
- організація змістовного дозвілля;

- розвиток талантів і художніх творчих здібностей студентів;
- відвідування театрів, виставок, музеїв;
- зустрічі з діячами літератури і мистецтва, проведення творчих вечорів, читання художньої літератури та поезії, слухання музики тощо.

3.7. Екологічне виховання:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

3.8. Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя:

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування знань і навичок фізичної культури в житті людини;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів;
- формування потреби в безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань;
- управління процесом соціальної адаптації студентів; використання теорії людиноцентризму, яка включає гуманістичну традицію підходу до виховання, враховує бажання особи, її наміри;
- створення позитивного морально-психологічного клімату в колективі; організація соціального захисту дітей-сиріт, інвалідів, дітей, які залишилися без піклування батьків, осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей тощо.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Виховна робота в університеті здійснюється за наступними напрямками:

- у навчально-виховному процесі при викладанні суспільних, гуманітарних, психолого-педагогічних, спеціальних, методичних дисциплін;
- участь у студентському самоврядуванні;
- у творчих гуртках, товариствах, клубах, спортивних секціях та інших об'єднаннях за інтересами студентів;
- участь у державних і загальноміських заходах, педагогічно-доцільних формах дозвілля молоді (фестивалі, КВК, свята, концерти, виставки, екскурсії тощо);
- безпосередньо в академічних групах.

Кількість творчих, наукових, спортивних та інших об'єднань, напрямки та зміст їх роботи повинні надавати можливість усім студентам розвивати свої здібності.

Рада з виховної роботи:

- розробляє план виховної роботи на навчальний рік і рекомендує його до затвердження вченій раді університету;
- спрямовує і координує виховну роботу на рівні університету;
- розглядає пропозиції щодо поліпшення виховної роботи;
- контролює здійснення виховної роботи в університеті;
- організовує роботу наставників (кураторів).

Виховну роботу на факультеті координує й контролює **заступник декана з виховної роботи**. Його звіти періодично заслуховуються на засіданнях ради факультету, ради з виховної роботи, Вченої ради університету.

Організація виховної роботи в академічних групах здійснюється викладачами-кураторами спільно зі студентським активом. Виховна робота в академічних групах спрямовується на вироблення у студентської молоді соціальних умінь жити і працювати в колективі, на їх залучення до надбань національної та світової культури, загальнолюдських цінностей, на формування здорового творчого колективу. Участь у різноманітних творчих

гуртках має сприяти розкриттю творчих здібностей здобувачів, їх творчого потенціалу.

Планування виховної роботи здійснюється на кожен навчальний рік.

Загальноуніверситетські заходи плануються відповідальною особою за виховну роботу, радою з виховної роботи та загальноуніверситетським органом студентського самоврядування і затверджуються Вченою радою університету.

Факультетські заходи плануються деканатом факультету з участю усіх завідувачів кафедр, що працюють на факультеті, спільно із студрадою факультету і затверджуються вченою радою факультету.

Кафедральні виховні заходи включаються окремим розділом у план роботи кафедр.

Плани виховної роботи академічних груп складаються академічною групою спільно з її наставником – викладачем. План виховної роботи в групі враховує інтереси, потреби та індивідуальні особливості здобувачів, їх можливості, здібності.

Склад наставників академічних груп (кураторів) на 1-4 курсах затверджується наказом ректора університету.

Звіти про виконання плану виховної роботи періодично заслуховуються на засіданнях вченої ради університету, ректорату, вчених рад факультетів, засіданнях кафедр, а також органів студентського самоврядування.

5. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

5.1. Методи і форми виховної роботи стимулюють розвиток самоорганізації, самоуправління, критично-творчого мислення, самоактивності, творчості, самостійності та усвідомлення власних світоглядних орієнтацій, які є основою життєвого вибору, громадянського самовизначення. В основі оптимальних методів і форм виховної роботи є демократичний принцип взаємодії «викладач-студент».

5.2. Традиційні форми виховної роботи:

- обговорення політичних подій у державі та світі; виставки нових періодичних видань: газет, журналів, книг, посібників (бібліотека університету);
- екскурсії, зустрічі з цікавими людьми, концерти, рольові ігри, диспути, творчі зустрічі з викладачами, випускниками, письменниками, науковцями, політиками;
- культпоходи до музеїв, краєзнавчі екскурсії в інші міста і села України, туристичні походи, юридичні, психологічні, медичні консультації тощо;
- вечори відпочинку, дискотеки, літературні зустрічі, українські вечорниці, спортивні ігри, змагання, секції, козацькі забави, вертепи тощо.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ

Основною фігурою виховної роботи є наставник академічної групи (куратор), який реалізує функції консультанта, методиста, порадирика студентської молоді; на випускному курсі викладачі відповідної кафедри.

Наставник академічної групи

- допомагає колективу групи планувати виховну роботу;
- при плануванні враховує різноманітні види, форми і методи виховної роботи, специфіку спеціальності, курсу, контингенту здобувачів;
- стежить за виконанням плану, в процесі якого аналізує ефективність виховної роботи, розвиток творчої ініціативи здобувачів, самоврядування;
- веде індивідуальну роботу з майбутніми фахівцями;
- виявляє нахили і здібності здобувачів; сприяє їх участі в роботі наукових гуртків, творчих студій, культурних товариств, клубів за інтересами, спортивних секцій, у художній самодіяльності;
- тримає в полі зору успішність здобувачів, встановлює контакти з відповідними кафедрами з метою створення належних умов для навчання, надання їм необхідної допомоги, здійснення заходів для роботи з обдарованою молоддю;

- висловлює свої рекомендації академічній групі щодо проведення виховних годин, присутній на них, сприяє залученню здобувачів до факультетських та загальноуніверситетських заходів;
- піклується про житлово-побутові умови здобувачів, про їх культурний відпочинок, бере участь у розподілі місць у гуртожитку, періодично відвідує його;
- вносить пропозиції щодо відзначення і заохочення кращих здобувачів вищої освіти, бере участь у складанні характеристик здобувачів академічної групи;
- несе відповідальність за свою роботу перед деканатом і кафедрою.

Наставникам академічних груп належить ініціатива у виборі форм, методів, прийомів, засобів та напрямів виховної роботи. Їх роботу на факультетах координують заступники деканів з виховної роботи, а кафедри забезпечують проведення конкретних заходів виховного впливу.